

Aanvulling op locatieonderzoek crematorium Oss van september 2010

1. Inleiding

De gemeente Oss wil graag de realisatie van een crematorium mogelijk maken. De toevoeging van een crematorium aan de al bestaande voorzieningen in Oss zorgt voor een compleet voorzieningenniveau voor de inwoners. Dat past bij de eisen en wensen van deze tijd en bij een stad met de omvang van Oss.

Uit een verkennend onderzoek bleek dat er in Oss ruimte is voor een kleinschalig crematorium in aanvulling op de bestaande voorzieningen op het gebied van lijkbezorging. Vervolgens is gezocht naar een geschikte locatie voor een crematorium. Daarbij zijn verschillende locaties beoordeeld op basis van een aantal afwegingscriteria. De resultaten liggen vast in het locatieonderzoek van september 2010. Het college van burgemeester en wethouders heeft op 10 januari 2012 op basis van deze resultaten een voorkeur uitgesproken voor uitwerking van de locatie Julianasingel.

Op 9 maart 2012 heeft een overleg plaatsgevonden met het bewonerscomité Oss Zuid. Tijdens het overleg is het locatieonderzoek besproken. Verder is afgesproken om voor de locaties Julianasingel en Mugheuveelstraat-Benedictuslaan een aantal aspecten verder te onderzoeken c.q. uit te werken als aanvulling op het locatieonderzoek. De aspecten verkeer, natuur, milieu en haalbaarheid zijn naar aanleiding hiervan verder onderzocht en uitgewerkt. Deze notitie bevat een samenvatting van de onderzoeken en de conclusie. De onderzoeken zijn als bijlage bij deze notitie gevoegd:

1. Verkeersadvies crematorium, uitgevoerd door Advin BV op 14 mei 2012.
2. Quick scan beschermde natuur zoeklocaties crematorium in Oss, uitgevoerd door Natuurbalans – Limes Divergens BV op 10 mei 2012.
3. Milieuaspectenonderzoek crematorium in Oss, uitgevoerd door DGMR Industrie, Verkeer en Milieu B.V. op 26 september 2012.
4. Nadere oriëntatie vestiging crematorium locatie Julianasingel, opgesteld door Genius Loci Begraafplaatsadviseurs op 19 juli 2012.

In een vervolgoverleg met het bewonerscomité op 6 november 2012 is het concept van deze notitie besproken. Daarbij is afgesproken om het synergievoordeel uit te werken, het effect van een drukke weg op de piëteit te bekijken, mogelijke locaties voor vestiging van een crematorium te beoordelen op basis van de criteria uit het locatieonderzoek, een totale visie op de locatiekeuze op te nemen en de huidige afscheidsbijeenkomsten in het Herinneringshuis aan de Coornhertstraat mee te nemen in de onderzoeken.

Dit laatste heeft geleid tot een aanvullend verkeersonderzoek en aanvullend onderzoek naar de milieuaspecten. De onderzoeken zijn als bijlage bij deze notitie gevoegd:

5. Aanvullend verkeersadvies crematorium, uitgevoerd door Advin BV op 8 februari 2013.
6. Aanvullend milieuaspectenonderzoek, uitgevoerd door DGMR op 28 februari 2013.

In een reactie op het verslag van het overleg van 6 november 2012 heeft het bewonerscomité de volgende mogelijke locaties voor vestiging van een crematorium aangegeven:

- Vorstengrafdonk Zuid (bedrijventerreinen algemeen);
- Eendenkooi (ten noorden van bedrijventerrein Elzenburg);
- Mugheugelstraat;
- Julianasingel;
- Cereslaan.

Deze locaties zijn nader bekeken en beoordeeld op basis van de criteria uit het locatieonderzoek (zie hoofdstuk 6 van deze notitie).

2. Verkeer

Verkeersadvies en aanvullend verkeersadvies crematorium, uitgevoerd door Advin BV op 14 mei 2012 en 8 februari 2013

Het verkeersonderzoek beschrijft voor de locatie Julianasingel en de locatie Mugheugelstraat de verkeerskundige gevolgen van de realisatie van een crematorium. Daarbij is gekeken naar verkeersafwikkeling en verkeersveiligheid, verkeersbelasting en de parkeersituatie. Voor beide locaties is de huidige situatie in beeld gebracht en vergeleken met de situatie waarin een crematorium op de locatie is gevestigd. In het aanvullend onderzoek zijn de uitgangspunten voor het onderzoek aangescherpt. Uitgegaan wordt van een groter aantal crematies per dag met (deels) gelijktijdige of elkaar overlappende afscheidsbijeenkomsten en een maximale bezetting van de aanwezige ruimten.

Voor het bepalen van de parkeerbehoefte is gebruik gemaakt van kengetallen voor het parkeren en de hoeveelheid verkeer. Dit is een gebruikelijke manier om de parkeerbehoefte te bepalen.

Hieronder worden het verkeersonderzoek en aanvullend verkeersonderzoek voor de locaties Julianasingel en Mugheugel-Benedictuslaan samengevat.

2.1 Locatie Julianasingel

Huidige situatie

De Julianasingel is een gebiedsontsluitingsweg waar op dit moment een maximumsnelheid geldt van 50 km/uur. De gemiddelde etmaalintensiteit op de Julianasingel ter hoogte van de Docfalaan bedraagt ongeveer 17.000 motorvoertuigen (verkeersmodel Oss 2012). Buiten de spits bedraagt de gemiddelde intensiteit 1.000 motorvoertuigen per uur. Daarbij is uitgegaan van een intensiteit per daluur van 6% van de etmaalintensiteit. Volgens het verkeersmodel groeit de etmaalintensiteit van de Julianasingel in 2020 naar ongeveer 32.000 motorvoertuigen.

De Docfalaan is aangewezen als erftoegangsweg. De maximumsnelheid bedraagt 50 km/uur. Concrete verkeersstellingen voor de Docfalaan zijn niet beschikbaar. De verkeersintensiteit is af te leiden uit een verkeersstelling van de tegenover gelegen Kastanjelaan. Uit deze verkeersstelling uit november 2011 blijkt dat de etmaalintensiteit op de Kastanjelaan circa 2.300 motorvoertuigen bedraagt. De intensiteit in de spits bedraagt ongeveer 220 motorvoertuigen per uur en buiten de spits ongeveer 120 tot 170 motorvoertuigen per uur. Aangenomen is dat de etmaalintensiteit van de Docfalaan ongeveer tweederde van de Kastanjelaan bedraagt.

De verkeersafwikkeling op het kruispunt Julianasingel-Docfalaan is door observaties in de spits op twee verschillende dagen in beeld gebracht. Door de spits te onderzoeken kan een inschatting worden gemaakt van de maximale verkeersbelasting rondom crematies. In de huidige situatie in de spitsperiode is de wachtrij op de Docfalaan beperkt (maximaal 2 tot 3 auto's). De wachttijd vanuit de Docfalaan varieert van 4 tot 50 seconden. Deze wachtrijen en wachttijden zijn acceptabel.

Op de locatie is op dit moment het Stadsmortuarium gevestigd, bestaande uit drie rouwkamers en een zaal. Volgens opgave van Uitvaartcentrum Van Lith heeft de zaal een capaciteit van 80 plaatsen, die kan worden uitgebreid tot maximaal 120 plaatsen. De zaal wordt ongeveer 20 keer per jaar gebruikt. De rouwkamers hebben voornamelijk 's ochtends en 's avonds bezoekers. Voor de drie rouwkamers samen gaat het om 5 tot 25 bezoekers in de ochtend en 5 tot 80 bezoekers in de avond. De capaciteit van het parkeerterrein bedraagt 33 parkeerplaatsen. Overdag parkeren gemiddeld 10 tot 12 auto's op het terrein.

Toekomstige situatie

Onderzoek 14 mei 2012

Bij het onderzoek van mei 2012 naar de toekomstige situatie is uitgegaan van de volgende uitgangspunten:

- kleinschalig crematorium met 300 tot 500 crematies per jaar (ongeveer 2 per dag);
- geen overlappings in afscheidsbijeenkomsten;
- aantal bezoekers per crematie gemiddeld 90 tot 100 personen (gemiddeld 40 tot 60 auto's);
- afscheidsbijeenkomsten vinden plaats tussen 10.00 uur en 17.00 uur.

Door Uitvaartcentrum Van Lith is aanvullend gesteld dat er in de nieuwe situatie behoefte is aan een zaal met een capaciteit van 125 tot 150 plaatsen. Deze zaal wordt voornamelijk gebruikt tussen 10.00 en 16.00 uur.

Op basis van deze uitgangspunten is het huidige aantal parkeerplaatsen op de locatie Julianasingel in de toekomstige situatie ontoereikend en moet worden uitgebreid tot een parkeercapaciteit van 60 parkeerplaatsen. Hierdoor wordt in nagenoeg alle gevallen op eigen terrein aan de parkeervraag voldaan. Op piekmomenten is in de omgeving voldoende parkeerruimte aanwezig om een eventuele extra vraag naar parkeerplaatsen op te vangen. Een goed alternatief is het parkeerterrein bij de begraafplaats (ongeveer 27 parkeerplaatsen).

De auto's die naar de locatie gaan en weer weggrijden zorgen voor extra verkeersdrukke tijdens een relatief korte periode. De crematies vinden (voor het grootste gedeelte) plaats buiten de spitsperiodes. De verkeerssituatie rondom crematies zal op het kruispunt Julianasingel-Doefalaan niet leiden tot problemen op het gebied van verkeersveiligheid of doorstroming. Op sommige momenten moet het verkeer even wachten, maar de wachtrijen en wachttijden zijn acceptabel.

Uitgaande van een intensiteit van ongeveer 1000 motorvoertuigen per uur buiten de spits op de Julianasingel is de toename van maximaal 60 auto's relatief beperkt (6%). In de toekomst neemt het verkeer op de Julianasingel sterk toe. Dit staat los van een eventuele vestiging van een crematorium.

Onderzoek 8 februari 2013

Bij het onderzoek van februari 2013 naar de toekomstige situatie is uitgegaan van de volgende uitgangspunten:

- kleinschalig crematorium met maximaal 700 crematies per jaar (ongeveer 3 per dag);
- geen overlappings in afscheidsbijeenkomsten; wel bezoekers van twee opeenvolgende bijeenkomsten aanwezig;
- kleinschalig crematorium heeft een zaal met een capaciteit van 125 tot 150 plaatsen (gemiddeld 60 tot 80 auto's);
- bestaand mortuarium heeft een zaal met een reguliere capaciteit van 80 plaatsen en uit te breiden tot maximaal 125 plaatsen (gemiddeld 40 tot 60 auto's);
- afscheidsbijeenkomsten vinden plaats tussen 10.00 en 17.00 uur, met uitzondering van de avondwaken;
- rouwkamers (nu 3 bij mortuarium en 2 bij het Herinneringshuis aan de Coornhertstraat, waaronder 1 24-uurs kamer) zijn vooral in gebruik 's ochtends (8.30 – 10.30 uur) en 's avonds (18.00 – 20.30 uur); het aantal bezoekers bedraagt in de ochtend 5 tot 25 en in de avond 5 tot 80.

Uit de parkeercijfers blijkt dat het aantal inzittenden van een auto bij een plechtigheid gemiddeld 2,8 personen is. De parkeerbehoefte voor het crematorium bedraagt maximaal 54 parkeerplaatsen (maximaal 150 zitplaatsen / 2,8 personen per voertuig). De parkeerbehoefte voor het mortuarium bedraagt maximaal 45 parkeerplaatsen (maximaal 125 zitplaatsen / 2,8 personen per voertuig). Voor het bepalen van de maximale parkeerbehoefte geldt als uitgangspunt dat bezoekers van twee opeenvolgende bijeenkomsten in het crematorium aanwezig zijn. De maximale parkeerbehoefte bedraagt 108 parkeerplaatsen (twee keer 54 parkeerplaatsen).

Op basis van deze uitgangspunten is het huidige aantal parkeerplaatsen op de locatie Julianasingel in de toekomstige situatie ontoereikend en moet worden uitgebreid tot een parkeercapaciteit van 108 parkeerplaatsen. De locatie Julianasingel biedt voldoende ruimte voor de aanleg van deze parkeerplaatsen. Ook hier geldt dat op piekmomenten, die af en toe kunnen en zullen voorkomen, in de omgeving voldoende parkeerruimte aanwezig is om een eventuele extra vraag naar parkeerplaatsen op te vangen.

Ook in de situatie, waarbij wordt uitgegaan van het maximale gebruik, kan de parkeervraag in nagenoeg alle gevallen op eigen terrein worden opgevangen. De extra verkeersdruk leidt niet tot verkeersproblemen op het gebied van verkeersveiligheid of doorstroming.

De auto's die komen en gaan zorgen voor een extra verkeersdrukte in een relatief korte periode. Het aantal auto's bedraagt tussen de 54 (maximale parkeerbehoefte op basis van de parkeercijfers) en 80 (maximale aantal op basis van de uitgangspunten). Uitgaande van een intensiteit van ongeveer 1000 motorvoertuigen per uur buiten de spits op de Julianasingel is de toename van maximaal 80 auto's relatief beperkt (8%). In de toekomst neemt het verkeer op de Julianasingel sterk toe. Dit staat los van een eventuele vestiging van een crematorium.

Conclusie:

- De parkeerbehoefte is afhankelijk van de toekomstige exploitatie en moet worden bepaald bij de uitwerking van de locatie. De locatie biedt voldoende ruimte om in de parkeerbehoefte te voorzien.
- Bij de vestiging van een kleinschalig crematorium (zelfs met een maximale capaciteit van 700 crematies per jaar en bij aanwezigheid van bezoekers van twee opeenvolgende afscheidsbijeenkomsten) op de locatie aan de Julianasingel zijn voor de verkeersafwikkeling en verkeersveiligheid geen aanvullende maatregelen nodig. Naar de toekomst toe zou dit wel het geval kunnen zijn door de sterke groei van het autoverkeer op de Julianasingel. Deze groei staat los van een eventuele vestiging van een crematorium op deze locatie.

2.2. Locatie Mughevelstraat-Benedictuslaan

Huidige situatie

De locatie Mughevelstraat-Benedictuslaan ligt buiten de bebouwde kom in de 'oksel' van de Mughevelstraat en de Benedictuslaan. De hoofdontsluiting vormt de Nieuwe Hescheweg die is aangewezen als gebiedsontsluitingsweg. De aansluiting van de Mughevelstraat op de Nieuwe Hescheweg is uitgevoerd als rotonde. De aansluiting van de Benedictuslaan op de Nieuwe Hescheweg is uitgevoerd als voorrangskruispunt.

De Benedictuslaan heeft een geringe breedte (ongeveer 4 meter) en is niet geschikt voor intensief autoverkeer.

De Nieuwe Hescheweg heeft een etmaalintensiteit van ongeveer 14.000 motorvoertuigen (verkeersmodel Oss 2012). De etmaalintensiteit op de Mughevelstraat is ongeveer 2000 motorvoertuigen. In de huidige situatie zijn geen problemen bij de verkeersafwikkeling of verkeersveiligheid op de rotonde Nieuwe Hescheweg-Mughevelstraat.

Toekomstige situatie

Om de parkeervraag op te vangen is bij vestiging van een crematorium op de locatie aan de Mughevelstraat de aanleg van een parkeerterrein van minimaal 60 tot maximaal 108 parkeerplaatsen noodzakelijk.

Gelet op de geringe breedte is de Benedictuslaan minder geschikt om het verkeer af te wikkelen. De Mugheugelstraat kan de verkeersafwikkeling wel aan. Een ontsluiting van een crematorium via de Mugheugelstraat naar de Nieuwe Hescheweg levert geen problemen op voor wat betreft de verkeersafwikkeling of de verkeersveiligheid.

Conclusie:

- De parkeerbehoefte is afhankelijk van de te vestigen functies en moet worden bepaald bij de uitwerking van de locatie. De locatie biedt voldoende ruimte om in de parkeerbehoefte te voorzien.
- Bij de vestiging van een kleinschalig crematorium op de locatie aan de Mugheugelstraat-Benedictuslaan zijn voor de verkeersafwikkeling en verkeersveiligheid geen aanvullende maatregelen nodig, mits de ontsluiting plaatsvindt op de Mugheugelstraat.

3. Ecologie

Quick scan beschermde natuur zoeklocaties crematorium in Oss, uitgevoerd door Natuurbalans – Limes Divergens BV op 10 mei 2012

In het ecologisch onderzoek is voor de locaties Julianasingel en Mugheugelstraat bekeken of er streng beschermde diersoorten voorkomen. Daarbij is ook aangegeven welke verplichtingen hieruit voortvloeien vanuit de natuurwetgeving. Om de aanwezigheid van eventuele beschermde soorten te beoordelen, heeft een ecooloog de locaties bezocht op 23 april 2012. Ook zijn de gegevens van de Nationale Databank voor Flora en Fauna (NDFF) geanalyseerd. Alle gegevens zijn getoetst aan de Flora- en Faunawet.

Voor sommige soorten dient nader ecologisch onderzoek uit te wijzen of er daadwerkelijk sprake is van natuurschade. Dit nader onderzoek kan worden verricht als er meer duidelijkheid is over de ontwikkeling en de voorgenomen inrichting.

Hieronder wordt het ecologisch onderzoek voor de locaties Julianasingel en Mugheugelstraat-Benedictuslaan samengevat.

3.1. Locatie Julianasingel

De locatie aan de Julianasingel bestaat hoofdzakelijk uit naaldbos met een ondergroei van vuilboom en lijsterbes. Langs de paden staan Amerikaanse eiken, vaak met een beperkte leeftijd. Aan de noordwestzijde is een open plek. Bij deze open plek staat een oude, voormalige hakhout-zomereik. Het bosgebied wordt intensief gebruikt als hondenuitlaatgebied en door wandelaars.

Uit het onderzoek volgt:

- de kans op aanwezigheid van beschermde plantensoorten is nihil vanwege het eenvormige bos;
- het voorkomen van streng beschermde amfibiesoorten is uitgesloten, omdat geen oppervlaktewater aanwezig is;
- de aanwezigheid van reptielen is niet te verwachten;
- over de aanwezigheid van broedvogels zijn geen gegevens beschikbaar;

- de aanwezige bomen zijn weinig geschikt voor boomwonende vleermuizen door soort en leeftijd; eventueel komen boomwonende soorten voor in enkele oudere bomen;
- tijdens het veldonderzoek zijn geen dassenburchten of andere sporen aangetroffen; het foerageren is niet uitgesloten;
- het leefgebied is geschikt voor eekhoorns en nestplaatsen zijn te verwachten;
- de aanwezigheid van andere streng beschermde diersoorten ligt niet voor de hand.

Conclusie:

Nader ecologisch veldonderzoek op de locatie Julianasingel is noodzakelijk voor broedvogels, eekhoorns en vleermuizen.

3.2 Locatie Mugheuveelstraat-Benedictuslaan

De locatie aan de Mugheuveelstraat-Benedictuslaan omvat een voormalig klooster. Rondom het klooster liggen graslanden, min of meer schrale open terreindelen, bosjes en een vijver. Op het terrein staan enkele bijgebouwen. De bosjes bestaan zowel uit oudere bomen als uit vrij jonge houtige opslag. Het gebied is geheel omheind met een hoog raster en voor publiek niet vrij toegankelijk.

Uit het onderzoek volgt:

- de aanwezigheid van beschermde plantensoorten is niet uit te sluiten in schralere graslanden of op oudere muren;
- de aanwezigheid van beschermde amfibiesoorten is niet uit te sluiten vanwege de aanwezige vijver en een waarneming van een kamsalamander in de omgeving;
- de aanwezigheid van reptielen is niet te verwachten;
- een aantal soorten broedvogels is bekend; uit het veldonderzoek blijkt de aanwezigheid van een buizerdpaar; in een bosstrook komt een nest voor dat mogelijk in gebruik is als buizerdhorst;
- zowel het gebouw zelf als verschillende bomen op het terrein bevatten geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen;
- tijdens het veldonderzoek zijn geen dassenburchten of andere sporen aangetroffen; het terrein is door de omheining niet toegankelijk voor dassen;
- tijdens het veldonderzoek is een eekhoornnest aangetroffen en ook op andere plaatsen zijn nestplaatsen te verwachten;
- de aanwezigheid van andere streng beschermde diersoorten ligt niet voor de hand.

Conclusie:

Nader ecologisch veldonderzoek op de locatie Mugheuveelstraat is noodzakelijk voor flora, amfibieën, broedvogels, eekhoorns en vleermuizen.

4. Milieu

Milieuaspectenonderzoek en aanvullend milieuaspectenonderzoek crematorium in Oss, uitgevoerd door DGMR Industrie, Verkeer en Milieu B.V. op 26 september 2012 en 28 februari 2013

Sinds 1 januari 2010 vallen crematoria onder de werking van het Activiteitenbesluit. Dit Activiteitenbesluit bevat eisen met betrekking tot de crematieoven, het verbrandingsproces, de emissies en controlemetingen.

De crematieoven moet zijn voorzien van een naverbrandingsruimte en een naverbrander voor de vrijkomende rookgassen. Het Activiteitenbesluit stelt eisen aan deze naverbranding (temperatuur, tijdsduur, zuurstofgehalte en automatische regeling) met als doel een zo volledig mogelijke verbranding van de rookgassen. Om kwik uit de rookgassen te verwijderen moet een emissiebeperkende techniek worden toegepast. Er zijn verschillende technieken, maar de belangrijkste systemen werken door middel van absorptie van het kwik aan actief kool of cokes. Metalen en kunststof onderdelen van de kist moeten voor de verbranding worden verwijderd.

Bij een goed functionerende crematieoven blijven de emissies onder de grenswaarden van de Nederlandse emissierichtlijn lucht (NeR). Als een oven goed functioneert, is er geen zichtbare rookemissie.

Om de werking van de crematieoven te controleren, moeten de temperatuur en het zuurstofgehalte in de naverbrandingskamer continu worden gemeten en geregistreerd. Zes maanden na de ingebruikname van de installatie en daarna jaarlijks dient de werking te worden gecontroleerd. Daarbij vindt ook een controle plaats van de continue meetapparatuur.

Overigens wordt er ook gewerkt aan andere technieken dan cremeren, zoals resomatie (oplossen) en cryomatie (vriesdrogen). Dit zijn in Nederland nog geen wettelijk toegestane uitvaarttechnieken.

In het milieuonderzoek is voor de aspecten geur, luchtkwaliteit en geluid het effect op de omgeving als gevolg van vestiging van een crematorium op de locatie Julianasingel onderzocht. In het aanvullend onderzoek zijn de uitgangspunten voor het milieuaspectenonderzoek, vergelijkbaar met het verkeersonderzoek, aangescherpt en de aspecten luchtkwaliteit en geluid opnieuw onderzocht. Uitgegaan wordt van een maximale bezetting van het mortuarium en het crematorium. Dit betekent 3 crematies per dag, 2 afscheidsbijeenkomsten in het mortuarium en 4 rouwkamers in het mortuarium (als gevolg van samenvoeging met het Herinneringshuis) en een parkeerterrein van 108 parkeerplaatsen.

4.1. Geur

Het algemene uitgangspunt vanuit het Nederlandse geurbeleid is dat (nieuwe) hinder moet worden voorkomen. Een potentieel milieubelastende activiteit dient op zodanige afstand van woningen te worden geplaatst dat geen of hooguit een acceptabele mate van hinder te verwachten is. Daarbij wordt getoetst aan het criterium voor een goed woon- en leefklimaat voor omliggende woningen.

Vanuit de VNG-publicatie Bedrijven en milieuzonering worden richtafstanden gegeven voor de inpassing van bedrijven in de nabijheid van woningen.

Op basis van deze systematiek is een crematorium een bedrijf met milieucategorie 3.2. De richtafstand bedraagt 100 meter voor het aspect geur. Deze afstand geldt tussen de inrichtingsgrens en de gevel van de dichtstbijzijnde woning. De dichtstbijzijnde woning bevindt zich op ongeveer 45 meter.

Sinds 1 januari 2010 vallen crematoria onder de werkingssfeer van het Besluit algemene regels voor inrichtingen milieubeheer (het Activiteitenbesluit). Voor crematoria gelden eisen ten aanzien van de crematieoven, het verbrandingsproces, de emissies en metingen. Bij het in werking hebben van een crematieoven moeten maatregelen worden toegepast om rookgassen zo volledig mogelijk te laten verbranden en het ontstaan van stikstofdioxiden zoveel mogelijk te beperken. Voorzieningen en waarborgen voor onderhoud ten behoeve van het goed functioneren van crematieovens zijn verplicht voorgeschreven. De milieuwetgeving voor crematieovens is dusdanig streng, dat voor wat betreft het aspect geur een crematorium inpasbaar is op korte afstand van woningen.

De richtafstand van 100 meter uit de VNG-publicatie Bedrijven en milieuzonering is door de stand van de techniek en de eisen vanuit de wetgeving achterhaald.

Conclusie:

De vestiging van een crematorium op de locatie aan de Julianasingel voor wat betreft het aspect geur is mogelijk door de strenge eisen die gelden vanuit de milieuwetgeving.

4.2. Luchtkwaliteit

De Wet luchtkwaliteit bevat normen, de zogenaamde grenswaarden, waaraan nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen moeten voldoen. Wanneer de functies binnen een nieuwe ruimtelijke ontwikkeling niet meer dan 3% van de grenswaarde voor de jaargemiddelde concentraties PM₁₀ (zwevende deeltjes) en NO₂ (stikstofoxide) bijdragen aan de luchtkwaliteit is verder onderzoek niet noodzakelijk. Voor deze ontwikkelingen, die minder dan deze 3% bijdragen, geldt dat zij niet in betekende mate bijdragen aan de concentraties van vervuilende stoffen in de lucht. Dit houdt in dat de toename van zwevende deeltjes en stikstofoxide door de ontwikkeling zeer klein is.

In het onderzoek en ook de aanvulling hierop zijn berekeningen voor de luchtkwaliteit uitgevoerd. Daarbij is gekeken naar het verkeer en de crematieoven. Uit deze berekeningen volgt een zeer beperkte bijdrage van een crematorium op de jaargemiddelde concentratie NO₂. Voor PM₁₀ wordt geen toename berekend. Uit de berekeningen blijkt dat er een heel kleine toename van stikstofoxide en geen toename van zwevende deeltjes is bij vestiging van een crematorium.

Kwik

De Nederlandse emissierichtlijn lucht (NeR) bevat voorwaarden en eisen voor crematoria. In het algemeen geldt dat bij een goed functionerende crematieoven, die voldoet aan de voorwaarden uit

de NeR, de emissies onder de grenswaarden uit de NeR blijven. Zonder toepassing van een emissiebeperkende techniek voldoet de emissie van kwik en kwikverbindingen niet aan deze norm uit de NeR.

Een aantal jaren geleden zijn afspraken gemaakt tussen de Landelijke Vereniging van Crematoria en de toenmalige minister van VROM over de emissie van kwik. Op basis van dit zogenaamde filterconvenant zou de emissie worden teruggebracht tot 0,2 mg/m³.

Het Activiteitenbesluit is het wettelijk kader waaraan crematoria moten voldoen. Op basis van dit Activiteitenbesluit mag de concentratie van kwik en kwikverbindingen niet meer bedragen dan 0,2 mg/m³. Dit is de norm zoals afgesproken in het filterconvenant. Deze norm is strenger dan de eisen in de NeR. Om te kunnen voldoen aan de normen voor emissie van kwik en kwikverbindingen moet bij een crematieoven een kwikfilter worden toegepast. Dit zal ook bij het crematorium in Oss moeten gebeuren.

De exploitant van het crematorium is in eerste instantie zelf verantwoordelijk voor het nakomen van de eisen vanuit de wet- en regelgeving. De controle op de uitvoering hiervan ligt bij de gemeente als bevoegd gezag.

Conclusie:

- De vestiging van een crematorium op de locatie aan de Julianasingel voldoet aan de toetsingsnormen voor wat betreft luchtkwaliteit.
- Om te kunnen voldoen aan de wettelijke normen voor de emissie van kwik en kwikverbindingen moet bij een crematieoven een kwikfilter worden gebruikt.

4.3. Geluid

De richtafstand van een crematorium ten opzichte van de dichtstbijzijnde woning voor wat betreft geluid bedraagt 30 meter. Binnen deze afstand bevinden zich geen woningen.

Desondanks is voor het aspect geluid een akoestisch onderzoek uitgevoerd. Een akoestisch onderzoek richt zich op twee aspecten, namelijk de directe en de indirecte hinder.

Directe hinder is het geluid dat wordt veroorzaakt door het bedrijf zelf. Bij het crematorium is hiervan geen sprake. Alle voorzieningen voor het crematorium zelf (installaties e.d.) zijn namelijk inpandig.

Onder indirecte hinder worden de gevolgen van het vestigen van de inrichting verstaan, zoals extra verkeer. In het onderzoek is gekeken naar het verkeer (indirecte hinder). Het onderzoek van september 2012 gaat uit van 2 crematies per dag met 40 tot 60 auto's per crematie. Verder is gerekend met één keer bevoorrading per dag in de dagperiode. Het aanvullende onderzoek van februari 2013 gaat uit van 3 crematies per dag, 2 afscheidsbijeenkomsten in het mortuarium per dag en 4 rouwkamers, in gebruik in het mortuarium. Verder is gerekend met één keer bevoorrading voor het crematorium en één keer bevoorrading voor het mortuarium per dag. Voor de beoordeling is aangesloten bij de normen voor een rustige woonwijk. Dit terwijl de locatie Julianasingel in de directe nabijheid van verspreid liggende bebouwing en op enige afstand van rustige woonwijken ligt. De normen voor een rustige woonwijk zijn strenger dan voor verspreid liggende bebouwing.

Uit het onderzoek en de aanvulling hierop blijkt dat voor de langtijdgemiddelde beoordelingsniveaus wordt voldaan aan de toetsingswaarde voor een rustige woonwijk. Ten aanzien van de maximale geluidniveaus vinden geen overschrijdingen plaats. Ook met betrekking tot de indirecte hinder vinden geen toenames of overschrijdingen plaats.

Ten opzichte van de huidige situatie zal het geluidsniveau op enkele woningen toenemen. Deze toename blijft binnen de wettelijke vastgestelde toetsingsnormen.

Conclusie:

De vestiging van een crematorium op de locatie aan de Julianasingel voldoet aan de toetsingsnormen voor wat betreft geluid.

4.4. Gezondheidsrisico's

Over mogelijke risico's voor de gezondheid als gevolg van de vestiging van een crematorium is advies gevraagd aan het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) en de GGD.

Het RIVM Centrum Veiligheid, Stoffen en Producten reageert per mail op 25 februari 2013. Het RIVM verwijst naar een rapport van de VROM-inspectie over de inspectierichtlijn Lijkbezorging. In dit rapport uit 2002 staat dat uit een inventarisatie blijkt dat er bij de huidige praktijk van lijkbezorging in Nederland geen grote milieuhygiënische problemen bestaan. Daarbij is ook aandacht besteed aan de emissie van rookgassen door crematoria. In het verleden zijn, in opdracht van de VROM-inspectie, emissie metingen gedaan bij crematoria. Daaruit bleek dat de totale uitstoot gezondheidkundig niet erg relevant is.

Het RIVM verwijst verder naar een notitie over de gezondheidsaspecten bij vestiging van een crematorium in Amsterdam in 2010. Aan deze notitie werkte de GGD Amsterdam mee. In deze notitie staat dat bij een crematie stoffen vrij kunnen komen die relevant zijn voor de volksgezondheid, maar dat de concentraties dusdanig laag zijn dat gezondheidsrisico's niet te verwachten zijn.

Tenslotte wijst het RIVM op de verplichting voor crematoria om filters te installeren die rookgassen reinigen.

De mail van het RIVM is als bijlage bij deze notitie gevoegd.

Bureau Gezondheid, Milieu & Veiligheid van de GGD'en Brabant/Zeeland heeft schriftelijk advies uitgebracht. De brief van 24 april 2013 is als bijlage bij deze notitie gevoegd.

Bureau Gezondheid, Milieu & Veiligheid heeft op basis van de milieuonderzoeken van DGMR een risicobeoordeling gemaakt. Hieruit worden de volgende conclusies getrokken:

- Voor geur geldt dat door het plaatsen van een naverbrandingsinstallatie er geen geuruitstoot en dus geen geurhinder wordt verwacht.
- Voor NO₂ (stikstofoxide), PM₁₀ (fijn stof) en kwik geldt dat de komst van het nieuwe crematorium een dusdanig kleine bijdrage levert (0,3 µg/m³ NO₂, 0,0 µg/m³ PM₁₀ en 0,01 ng/m³ kwik) aan de achtergrondconcentraties (18-23 µg/m³ NO₂, 23-24 µg/m³ PM₁₀ en 0,1-5 ng/m³ kwik) dat er geen extra gezondheidsrisico's te verwachten zijn.

- Voor geluid geldt dat het langtijdgemiddelde geluidsniveau op een aantal omliggende woningen toeneemt met 6 tot 8 dB(A), met een maximale waarde van 43 dB(A). Dit komt door een toename van het aantrekkende verkeer. Omdat deze belasting onder de geldende normen en de gezondheidkundige toetswaarden blijft, zijn er geen onaanvaardbare gezondheidsrisico's te verwachten.

Bureau Gezondheid, Milieu & Veiligheid concludeert dat de emissie naar de omgeving zo minimaal is dat er geen onaanvaardbare gezondheidsrisico's worden verwacht als aan de gestelde bedrijfsvoorwaarden (onder andere goede naverbranding en kwikfilter) wordt voldaan.

Op basis van deze conclusies adviseert Bureau Gezondheid, Milieu & Veiligheid het volgende:

- De best beschikbare technieken te gebruiken, zoals goede naverbranding en kwikfilter, om emissies zo veel mogelijk te beperken.
- Toe te zien op een juiste installatie en inregeling van het crematorium en op zorgvuldige bedrijfsvoering.
- Adequaat te reageren op de bezorgdheid en beleving van omwonenden door:
  - De routing van het verkeer of positionering van het crematorium ten opzichte van woningen zorgvuldig te bekijken.
  - Te overwegen om na inbedrijfsname van het crematorium de emissie door een onafhankelijk en daartoe gecertificeerd bedrijf te laten meten.
  - Te zorgen voor een zorgvuldige en heldere communicatie rondom de bouw van het crematorium, de milieuaspecten, de verkeerstoename en de eventuele controlemetingen. Bureau Gezondheid, Milieu & Veiligheid kan hierbij ondersteuning bieden.

Conclusie:

- Zowel het RIVM als de GGD concluderen dat er nauwelijks emissies zijn van stoffen naar de lucht wanneer aan de gestelde bedrijfsvoorwaarden wordt voldaan. De concentraties zijn dusdanig laag zijn dat gezondheidsrisico's niet te verwachten zijn.
- Bij de vestiging van een crematorium in Oss moeten de op dat moment best beschikbare technieken worden gebruikt.
- De gemeente moet toezien op een juiste installatie en inregeling van het crematorium (met eventuele controlemetingen) en op een zorgvuldige bedrijfsvoering.
- De routing van verkeer en positionering van het parkeerterrein wordt bij de verdere uitwerking van het plan als aandachtspunt meegenomen.

5. Crematorium in Oss

Nadere oriëntatie vestiging crematorium locatie Julianasingel, opgesteld door Genius Loci Begraafplaatsadviseurs op 19 juli 2012

Uit de overleggen met het bewonerscomité blijkt dat er veel vragen leven met betrekking tot de haalbaarheid van een crematorium in Oss, de omvang hiervan in relatie tot de toekomstverwachting en de meerwaarde die clustering van bestaande en nieuwe voorzieningen op de locatie Julianasingel heeft. Ook het waarborgen van de piëteit bij een crematorium aan de Julianasingel is een punt van zorg.

5.1. Toekomstverwachting cremeren en crematoria

Het aantal crematies in Nederland neemt nog steeds toe. Volgens de Landelijke Vereniging Crematoria werden in 2003 voor het eerst meer overledenen gecremeerd dan begraven. Dit aantal is gestegen van 57% in 2010 en 58,5% in 2011 tot 59,5 % in 2012. De meerderheid in Nederland kiest voor een crematie. In de crematiecijfers zit nog steeds een stijgende lijn.

Ook het aantal crematoria in Nederland neemt toe door de schaalverkleining en het toenemende aantal crematies. Al een aantal jaren bestaat er op het gebied van uitvaarten bij nabestaanden de behoefte aan kwalitatieve dienstverlening en persoonlijke aandacht bij afscheidsdiensten. Bij de crematoria ligt de nadruk op kleinschalige voorzieningen, waarbij het service- en kwaliteitsniveau meer op de individuele overledene is toegespitst. Dit kan ook omdat de investeringen in de technische infrastructuur van crematoria het toelaten om deze met minder crematies terug te verdienen. De diverse exploitanten streven landelijk gezien naar een goede spreiding.

Ook in de omgeving van Oss is een aantal crematoria, zoals in Uden, Rosmalen, Beuningen en Nijmegen. Inspelend op de trend van schaalverkleining en de omvang van de stad Oss is er in Oss ruimte voor een crematorium (verkennend onderzoek Genius Loci uit 2007). Dit zal in alle gevallen een kleinschalig crematorium zijn, gelet op de ligging ten opzichte van het verzorgingsgebied van de omliggende crematoria en de toenemende behoefte aan kwalitatieve dienstverlening. Een kleinschalig crematorium wordt gekenmerkt door één aula voor (opeenvolgende) afscheidsbijeenkomsten. De vestiging van een crematorium geeft de inwoners van Oss en de directe omgeving de mogelijkheid om dicht bij huis afscheid te nemen.

Door meerdere marktpartijen is belangstelling getoond voor de vestiging van een crematorium in Oss. Ook uit een onderzoek van Genius Loci (Vestiging crematorium Oss, verkennend onderzoek, 2007) blijkt dat een dergelijke voorziening haalbaar is. Genius Loci is een onafhankelijk adviesbureau met veel expertise op het gebied van begraven en cremeren en alle aspecten die daarbij een rol spelen. Onlangs is Genius Loci samengegaan met een ander bureau. Samen werken zij nu onder de naam Kybys.

5.2. Exploitatie crematorium in Oss

Bij de vestiging van een crematorium in Oss zal er de eerste jaren sprake zijn van een groeiscenario. Gelet op het inwoneraantal van Oss en de nabijheid van andere crematoria in de omgeving zal een crematorium in Oss zich richten op de eigen inwoners en de directe omgeving. Op basis van het huidige sterftcijfer voor Oss en het percentage aan crematies kunnen de crematies worden afgewikkeld binnen een capaciteit van 500 crematies per jaar. Na een aanlooperperiode is een bepaalde groei niet uitgesloten. Dit wordt veroorzaakt door enerzijds een toenemend sterftcijfer en anderzijds het eerder kiezen voor een crematie vanwege de aanwezigheid van een crematorium binnen de gemeente zelf. Genius Loci adviseert om het aantal crematies per jaar vast te leggen. Daarmee wordt duidelijkheid gegeven naar omwonenden. Het te stellen maximum moet wel economisch verantwoord zijn voor de exploitatie van een crematorium. Genius Loci adviseert het maximum aantal crematies per jaar vast te leggen op 700. Uit de aanvullingen op het verkeersonderzoek en milieuaspectenonderzoek volgt dat het verhogen van het aantal crematies geen gevolgen heeft voor de verkeersafwikkeling en dat voldaan kan worden aan de toetsingsnormen voor de verschillende milieuaspecten.

5.3. Meerwaarde clustering voorzieningen

In het verkennend onderzoek uit 2007 geeft Genius Loci aan dat voor de oprichting van een crematorium in Oss het mortuarium en de gemeentelijke begraafplaats Hoogen Heuvel de interessantste instellingen zijn. Genius Loci adviseert dan ook om een op te richten crematorium zoveel mogelijk te combineren met deze bestaande functies. Combinatie leidt tot versterking en centralisatie van functies en service.

In het rapport zegt Genius Loci over de combinatie met bestaande functies:

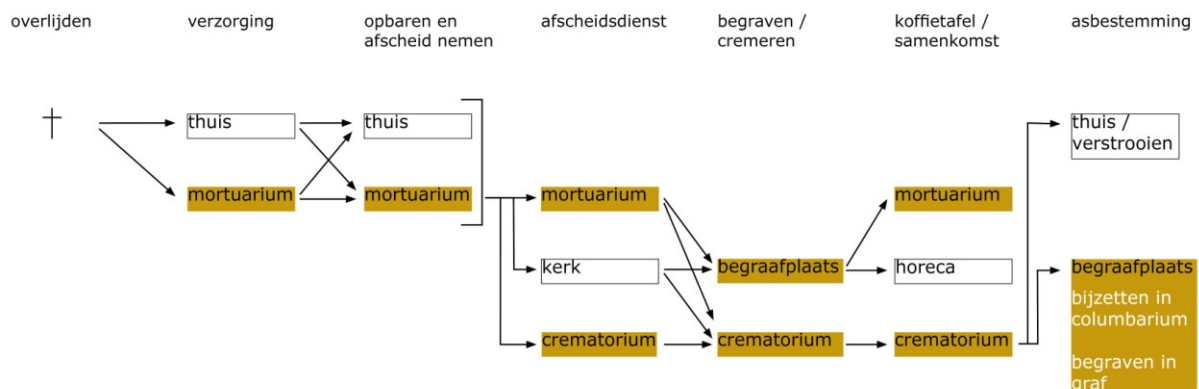
“Een crematorium is meer dan een verbrandingsoven en een asbestemming. Een crematorium heeft een rouwcentrum met afscheidsruimten nodig evenals de mogelijkheid om lijken voor een bepaalde tijd te bewaren.”

“Wanneer bepaalde, voorgaand beschreven elementen al aanwezig zijn in de gemeente kan een combinatie leiden tot kwaliteitsverhoging. Door de bundeling van de verschillende functies is het resultaat meer dan de som der delen.”

“Samenvoegen van deze functies zou leiden tot een combinatie waarmee voorzien wordt in een crematorium met rouwcentrum, een mortuarium met een nabijgelegen asbestemmingsmogelijkheid.”

Als gemeente delen we deze visie. De bundeling van voorzieningen op het gebied van lijkbezorging kan tot een kwaliteitsverhoging leiden en de combinatie van de verschillende voorzieningen versterkt elkaar. Het resultaat is meer dan de som der delen. Dit heet synergie. Met name een crematorium en een mortuarium vullen elkaar goed aan in de bedrijfsvoering. Maar ook de nabijheid van de gemeentelijke begraafplaats draagt bij aan de synergie binnen de keten van lijkbezorging.

Hieronder is een schema opgenomen om inzicht te krijgen in hoe de verschillende voorzieningen zich tot elkaar verhouden.

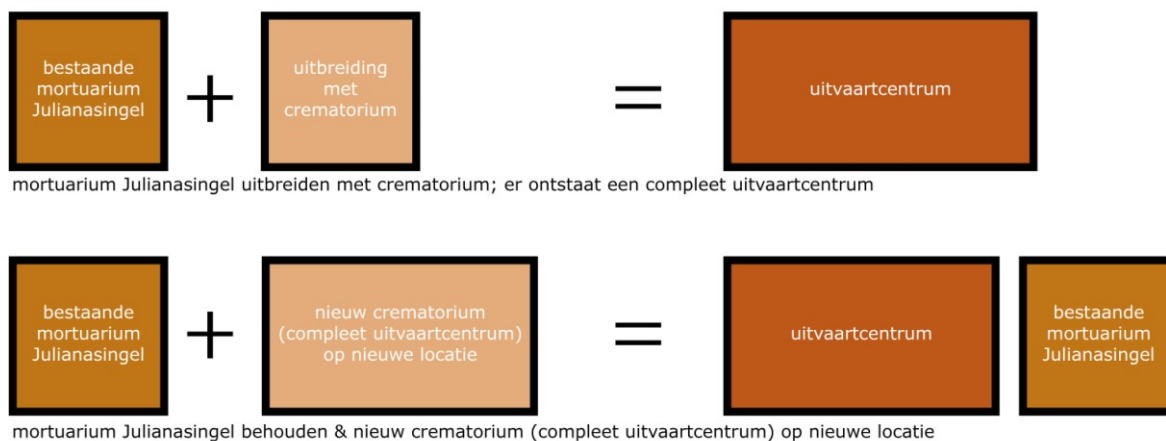
Het schema maakt inzichtelijk dat een mortuarium een directe relatie heeft met een crematorium en een begraafplaats. Voorzieningen als een mortuarium en crematorium maar ook een mortuarium en begraafplaats vullen elkaar qua functie aan. Een crematorium en begraafplaats hebben een minder directe relatie. Na crematie kan een begraafplaats wel een rol spelen bij de definitieve asbestemming.

Om het ruimtevoordeel van de combinatie van een crematorium met het bestaande mortuarium aan de Julianasingel inzichtelijk te maken heeft Genius Loci het "Ruimtelijk programma Crematorium c.a." (d.d. 24 november 2010) opgesteld. In dit rapport wordt de oprichting van een crematorium in combinatie met (de bestaande functies in) het mortuarium aan de Julianasingel afgezet tegen oprichting van een crematorium op een nieuw in gebruik te nemen locatie. Genius Loci baseert zich hierbij op hun ervaringen en op kengetallen van eerder opgerichte crematoria en uitvaartcentra.

Een complete voorziening, dus een crematorium met een uitvaartcentrum, heeft een ruimtebehoefte van ongeveer 2.000 m² voor bebouwing. Daarnaast is er ruimte nodig voor de ontsluiting, het parkeren en de landschappelijke inpassing van het geheel. Het gaat dan om een ontwikkeling op een nieuwe locatie. Op de Julianasingel blijft het mortuarium, met een oppervlak van ongeveer 700–800 m², bestaan.

In het geval van het realiseren van een crematorium naast het bestaande mortuarium is voor bebouwing ongeveer 1.400 m² extra nodig. Daarnaast is er extra ruimte nodig om het aantal parkeerplaatsen uit te breiden.

Door het combineren van een nieuw crematorium met het bestaande mortuarium aan de Julianasingel is het ruimtebeslag een stuk kleiner dan wanneer op een andere plek een nieuw uitvaartcentrum wordt gerealiseerd en het bestaande mortuarium aan de Julianasingel behouden blijft. Door het combineren van twee functies (mortuarium en crematorium) is het ruimtebeslag minder groot dan wanneer beide functies op verschillende locaties zouden bestaan/ontwikkelen.

Het ontwikkelen van een crematorium op een andere locatie dan bij het mortuarium aan de Julianasingel betekent het toevoegen van een stedelijke functie aan het landelijk gebied.

Wanneer een nieuw crematorium wordt gecombineerd met het bestaande mortuarium zijn er voordelen in ruimtebeslag en wordt er geen extra beslag gelegd op het landelijk gebied. Dan wordt gesproken van zorgvuldig ruimtegebruik. Het ruimtebeslag bij een combinatie van voorzieningen is minder dan bij twee afzonderlijke voorzieningen.

Voor de provincie is zorgvuldig/zuinig ruimtegebruik een belangrijke overweging om in principe positief te staan tegenover een ontwikkeling van een crematorium aan de Julianasingel, ondanks dat deze locatie in de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) ligt. De ligging in de EHS betekent dat de gemeente nadrukkelijk het belang van de ontwikkeling op deze locatie moet aangeven evenals de wijze van compensatie. Het zuinig ruimtegebruik moet ook blijken uit de eventuele verdere uitwerking van de plannen.

5.4. Piëteit crematorium

In de architectuur van een crematorium wordt, gelet op de gewenste piëteit, vaak gebruik gemaakt van een relatief gesloten 'buitenkant' die het crematorium van de buitenwereld afschermt. Zo wordt het mogelijk om aan de 'binnenkant' een ingetogen, passende sfeer te creëren, die niet wordt verstoord door de omgeving. Voorbeelden van crematoria zijn als bijlage bij deze notitie gevoegd.

6. Onderzoek locaties

In aanvulling op het locatieonderzoek uit september 2010 worden in dit hoofdstuk de door het bewonerscomité aangegeven locaties beoordeeld op basis van de criteria uit het locatieonderzoek.

6.1. Locaties

- a. Vorstengrafdonk Zuid (bedrijventerreinen algemeen);
- b. Eendenkooi (ten noorden van bedrijventerrein Elzenburg);
- c. Mugheuveelstraat;

- d. Julianasingel;
- e. Cereslaan.

6.2. Criteria locatieafweging

1. terreinomvang en beschikbaarheid (andere functies waaronder natuur/EHS);
2. bereikbaarheid en ontsluiting;
3. landschappelijke en stedenbouwkundige kwaliteit;
4. milieu (milieuzonering, geluid, externe veiligheid);
5. synergie.

6.3. Beoordeling

a. Vorstengrafdonk

Vorstengrafdonk is een bedrijventerrein in het zuiden van de gemeente Oss. Het bedrijventerrein ligt aan het knooppunt A59-A50. Een deel van het bedrijventerrein is gereserveerd voor zware bedrijven.

1. De percelen zijn klaargemaakt om te bebouwen en worden ontsloten op de wegenstructuur van het bedrijventerrein. Een deel van de percelen is reeds verkocht en bebouwd.
2. Het bedrijventerrein wordt goed ontsloten op de N329 en op het knooppunt A59-A50.
3. De vestiging van een crematorium op het bedrijventerrein is in strijd met de provinciale verordening ruimte en met de regionale afspraken over bedrijventerreinen. Bedrijventerreinen moeten zo veel mogelijk behouden blijven voor bedrijven. Andere vormen van bedrijvigheid die meer publiek aantrekken (zoals detailhandel, kantoren, maatschappelijke functies) mogen zich niet op reguliere bedrijventerreinen vestigen, juist om de bedrijven op bedrijventerreinen ruimte te geven voor hun bedrijfsvoering en toekomstige ontwikkeling.
Eén van de uitgangspunten in de zoektocht naar een geschikte plek voor een crematorium is de ruimtelijke uitstraling van de locatie uit piëteit voor de rouwenden. Een regulier bedrijventerrein levert niet de juiste sfeer, uitstraling en kwaliteit op voor een dergelijke voorziening.
4. Een deel van het bedrijventerrein biedt mogelijkheden voor vestiging van bedrijven van een zwaardere milieucategorie, denk aan hinder, geluid, externe veiligheid. Externe veiligheid beschrijft de risico's die ontstaan als gevolg van opslag of handelingen met gevaarlijke stoffen. Deze risico's kunnen hun weerslag hebben op de omgeving. Het externe veiligheidsbeleid is erop gericht om zogenaamde kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten te beschermen. Op basis van de wettelijke regeling voor externe veiligheid is een crematorium, dat meer publiek aantrekt, een beperkt kwetsbaar object. Vestiging van een crematorium op een bedrijventerrein voor zwaardere (en risicovolle) bedrijvigheid leidt niet alleen tot een beperking voor gevestigde bedrijven, maar ook voor nieuwe bedrijven.
Onder het bedrijventerrein Vorstengrafdonk liggen meerdere hoofdtransportgasleidingen. Vestiging van een beperkt kwetsbaar object, zoals een crematorium, in de nabijheid van deze leiding is vanuit externe veiligheid niet toegestaan.
5. Door de afstand tot de andere voorzieningen op het gebied van de lijkbezorging kan er niet worden gesproken over synergie op dit gebied.

b. Omgeving eendenkooi

De eendenkooi heeft cultuurhistorische waarde. Om die reden is niet alleen de locatie van de eendenkooi onderzocht, maar zijn ook de percelen rondom de kruising Megensebaan-Dorpenweg bekeken.

1. De eendenkooi en de aangrenzende percelen zijn in eigendom van Natuurmonumenten. Rondom de kruising heeft de gemeente Oss een aantal percelen in eigendom. Andere percelen zijn particulier bezit. Het gaat met name om percelen met een agrarische bestemming. De eendenkooi is een plas omgeven met een groenzone met struiken en bomen. Het gebied rondom de eendenkooi is een open agrarisch landschap. In het landschapsplan van Oss wordt dit het komgebied genoemd.
2. De percelen worden naar de kleinere kernen van Oss ontsloten via de Dorpenweg. Richting Oss wordt de zone ontsloten door de Megensebaan/N329. De ontsluiting vanuit het potentiële verzorgingsgebied is minder rechtstreeks door de excentrische ligging.
3. Het gebied rondom de eendenkooi is een zeer open landschap. Deze openheid is hier de belangrijkste kwaliteit. Het behoud en versterken van dit open karakter is uitgangspunt, evenals het behoud van zichtrelaties. Het toevoegen van bebouwing en afschermend groen past niet bij deze uitgangspunten.
Een crematorium in Oss richt zich op de eigen inwoners en de directe omgeving. Het zwaartepunt van het verzorgingsgebied ligt daarbij in Oss, Berghem en Heesch. Hier bevindt zich het grootste gedeelte van de bevolkingspopulatie. Het gebied rondom de eendenkooi ligt buiten het stedelijk gebied. Vestiging van een crematorium op deze locatie past vanuit dat oogpunt niet binnen de voorzieningenstructuur.
4. Vanwege de openheid van het landschap en het ontbreken van bebouwing in de omgeving zijn er met betrekking tot milieu geen beperkingen te verwachten in deze zone.
5. Door de afstand tot de andere voorzieningen op het gebied van de lijkbezorging kan er niet worden gesproken over synergie op dit gebied.

c. Mugheuvelstraat

Het betreft een gebied aan de zuidzijde van de gemeente. Het gaat hierbij om de percelen aan de Mugheuvelstraat en de Benedictuslaan die bij het klooster horen en het klooster zelf.

1. De percelen bestaan uit grasvelden omringd door bossages. Met name de bossages direct aan de Benedictuslaan en rondom het klooster maken deel uit van de EHS. Het voormalige klooster aan de Benedictuslaan is tegenwoordig in eigendom van de GGZ, evenals een groot perceel langs de Mugheuvelstraat, dat voorheen in eigendom was bij de priorij der benedictinessen.
2. Door de ontsluiting via de Mugheuvelstraat op de Nieuwe Hescheweg wordt het perceel bijna rechtstreeks aangesloten op de hoofdontsluitingsstructuur.
3. In deze zone is inpassing in het landschap goed voorstelbaar door gebruik te maken van de bestaande open ruimtes in het kampenlandschap. Het klooster zelf heeft een maatschappelijke functie. Een functie als een crematorium zou hier passend zijn, maar bij de verkoop van de gronden en de bebouwing zijn strikte voorwaarden gesteld aan eventuele nieuwe functies in hun voormalig eigendom. Het vestigen van een crematorium is in strijd met deze verkoopvoorwaarden.

4. Milieunormen in verband met geur ten opzichte van bebouwing vragen om aandacht bij de nadere locatiebepaling, maar binnen de zone zijn mogelijkheden om een crematorium zo te situeren dat de bestaande bebouwing geen hinder ondervindt. Een ander aandachtspunt is het geluid van de snelweg evenals de externe veiligheid vanwege de nabijheid van de snelweg.
5. Door de afstand tot de andere voorzieningen op het gebied van de lijkbezorging kan er niet worden gesproken over synergie op dit gebied.

d. Julianasingel

Deze zone omvat het bosgebied langs de Julianasingel tussen de Docfalaan en de Aengelbertlaan.

1. Het gebied bestaat grotendeels uit bos en is in eigendom van de gemeente¹. Deze bossen maken onderdeel uit van de EHS. Binnen de EHS dienen dergelijke ontwikkelingen goed afgewogen te worden. Ingrepen in de EHS zullen gecompenseerd moeten worden. Overleg met de provincie leert dat zij in principe niet negatief staat ten opzichte van het realiseren van een crematorium indien hierdoor aanwijsbare voordelen gehaald worden onder andere in het kader van zuinig ruimtegebruik. Realisatie in deze zone daagt uit tot compactheid. Het bosgebied is een uitloopgebied voor de wijk Oss-Zuid.
2. Door de ontsluiting via de Docfalaan op de Julianasingel wordt het perceel bijna rechtstreeks aangesloten op de hoofdontsluitingsstructuur. Een aandachtspunt is de sterke autonome groei van het autoverkeer op de Julianasingel in de toekomst.
3. Het bos biedt goede uitgangspunten voor de inpassing van een crematorium, waarbij de waarde van dit bosgebied en de landschappelijke sfeer belangrijk zijn. De stedelijke (functionele) structuur wordt versterkt door aansluiting van het crematorium bij andere functies op het gebied van lijkbezorging.
4. Uit het milieuaspectenonderzoek blijkt dat een crematorium op de locatie Julianasingel milieuhygiënisch inpasbaar is en dat aan de wettelijke normen voor de verschillende milieuaspecten kan worden voldaan. Bij een verdere uitwerking van de locatie is vanuit externe veiligheid een aanvullend onderzoek nodig. In verband met de route gevaarlijke stoffen en een gasleiding die vanuit het oosten over de Julianasingel loopt en afbuigt naar de Kantsingel moet het groepsrisico worden onderzocht. Verwacht wordt dat voor de functie van een crematorium een en ander kan worden verantwoord. Een ander aandachtspunt is het geluid van de Julianasingel.
5. In deze zone kan een directe relatie met het bestaande mortuarium worden gerealiseerd, waardoor er sprake is van sterke synergie op het gebied van lijkbezorging. Beide functies kunnen optimaal van elkaars voorzieningen gebruik maken (mogelijkheden voor uitwisseling van ruimtes en parkeermogelijkheden). Met realisatie van een crematorium in de directe nabijheid van de algemene begraafplaats Hoogen Heuvel en het mortuarium wordt een stevige cluster neergezet op het gebied van de lijkbezorging. Clustering biedt duidelijkheid richting de bezoeker.

---

¹ In het locatieonderzoek uit 2009 was de locatie aangewezen als noodbegraafplaats ingeval van een ramp. Dit is niet meer nodig omdat begraafplaats Hoogen Heuvel voldoende ruimte biedt, met de mogelijkheden voor uitbreiding.

e. Cereslaan

Het betreft de zone aan de oostzijde van de Cereslaan. De Cereslaan is een belangrijke invalsroute voor Oss vanuit het westen en het zuiden.

1. In deze zone ligt de nadruk op agrarisch gebruik en een boomkwekerij. Grofweg kan worden gezegd dat de beboste gedeelten in deze zone tot de EHS behoren. De gronden zijn grotendeels in particuliere handen. De gemeente is eigenaar van het hoekperceel Cereslaan-Ruwaardsingel en een perceel ten zuiden van een oost-west gerichte landbouwweg (zandpad) die parallel loopt aan de Ruwaardsingel.
2. Een crematorium kan worden ontsloten via de bestaande parallelweg van de Cereslaan. Op termijn verandert de aansluiting bij de snelweg en de Cereslaan in een rotonde. Ten behoeve van de verkeersveiligheid wordt er over gedacht om de maximaal toegestane snelheid te verlagen, in ieder geval ter plekke van de aansluiting op de snelweg. Een eventuele verlaging van de snelheid op de Cereslaan zou afwikkeling van het verkeer ten behoeve van het crematorium via de Cereslaan vergemakkelijken.
3. De bestaande omgeving biedt mogelijkheden tot goede landschappelijke inpassing binnen de karakteristiek van de zuidelijke geleidingszone. De zone langs de Cereslaan is van belang voor de samenhang van de zuidelijke geleidingszone met de Geffense Bosjes. De Cereslaan zelf is daarbij een belangrijke barrière. Door hier een functie als een crematorium te plaatsen worden de mogelijkheden om samenhang te creëren verkleind.
Een vraag die gesteld moet worden is of een ingetogen functie als een crematorium de juiste is voor de stadsentree langs de Cereslaan, ook doordat de bebouwing van de weg afgekeerd zal moeten worden vanwege het geluid. Aan de andere kant kan een crematorium een functie vervullen in het versterken van het landschap. De locatie zal dan enige afstand moeten hebben tot de weg. In deze optiek wordt de entree tot de stad gevormd door een landschappelijk aantrekkelijk gebied.
4. Doordat bebouwing op ruime afstand ligt zijn vanuit milieu geen beperkingen te verwachten. Een ander aandachtspunt is het geluid van de Cereslaan en de snelweg evenals de externe veiligheid vanwege de nabijheid van de snelweg.
5. Door de afstand tot de andere voorzieningen op het gebied van de lijkbezorging kan er niet worden gesproken over synergie op dit gebied.

Conclusie:

In de vorige paragraaf zijn de verschillende zones beschreven en beoordeeld op een vijftal criteria. Op basis daarvan wordt het volgende geconcludeerd:

1. Op het vlak van terreinomvang en beschikbaarheid blijkt dat in de genoemde zones voldoende oppervlak aanwezig is voor vestiging van een crematorium.
Belangrijker is of de ruimte ook beschikbaar is. Voor de beschikbaarheid is van belang welke andere functies in het gebied zijn gesitueerd. Met de bestaande functies dient rekening gehouden te worden. De bestaande functies lopen uiteen van agrarisch gebruik tot bosgebied tot gronden aangelegd voor bedrijventerrein. Delen van de Cereslaan en de Julianasingel behoren tot de EHS. Voor de Mugheuvellaan is er een beperking vanuit de

verkoopvoorwaarden waardoor de vestiging van een crematorium niet toelaatbaar is. De eigendomssituatie is niet leidend, maar kan wel van invloed zijn op de haalbaarheid. In de zones Cereslaan, Eendenkooi, Vorstengrafdonk en Julianasingel heeft de gemeente grond in eigendom. Toch zijn bij de meeste locaties ook gronden in bezit van particulieren.

2. Bereikbaarheid was een criterium bij het bepalen van het zoekgebied. Alle locaties scoren hierop redelijk tot voldoende. De ontsluiting op de hoofdwegstructuur is binnen de ene zone directer dan in een andere.

Bijzonder goed scoren de Cereslaan, Julianasingel en Vorstengrafdonk door de mogelijkheid van een redelijk directe ontsluiting op een regionaal verbindende weg. Ook de zone Mugheuveelstraat/Nieuwe Hescheweg scoort redelijk. De zone Eendenkooi sluit minder direct aan op de hoofdontsluitingsstructuur van de stad, maar is meer gericht op de noordelijke regio. De noordelijke regio is niet het zwaartepunt van het beoogde verzorgingsgebied.

3. De mogelijkheden voor landschappelijke inpassing zijn in de zuidelijke geleedingszone over het algemeen goed door het kampenlandschap met de al aanwezige bossages. Aandachtspunt hierbij is dat een groot deel van de bossen in de zuidelijke geleedingszone deel uitmaakt van de EHS. De Julianasingel is de enige locatie die in zijn geheel in de EHS gelegen is. Overleg met de provincie leert dat zij in principe niet negatief staan tegen de ontwikkeling van een crematorium ter plekke als er aanwijsbare voordelen worden behaald in het kader van zuinig en doelmatig ruimtegebruik. Delen van de zone langs de Cereslaan behoren tot de EHS. De bossages langs de Benedictuslaan behoren tot de EHS. Voor inpassing van een nieuw gebouw in deze zone kan gebruik worden gemaakt van de bestaande 'groene kamers' op het terrein van het voormalige klooster. Vorstengrafdonk heeft door de geplande bedrijvigheid niet de gewenste uitstraling. Hier zal inpassing en groene inkleding veel aandacht vragen om de stedelijke en zakelijke uitstraling van het omliggende bedrijventerrein te verminderen en om de associatie weg te nemen met bedrijvigheid.

Naast de landschappelijke inpassing speelt ook de stedenbouwkundige structuur van Oss een rol. De vraag die hierbij beantwoord dient te worden, is op wat voor manier een crematorium hierin een bijdrage kan leveren. Een zone als de Cereslaan is gelegen langs ontsluitingswegen die duidelijk fungeren als entree van Oss. Vestiging van een gesloten functie als een crematorium op een dergelijke plek vergt een extra inspanning (voor de invulling, architectuur, e.d.) en werpt de vraag op of het de beste functie is voor deze plek (in plaats van een omgekeerde redenering). Afhankelijk van de locatie op het bedrijventerrein speelt dit ook voor de zone Vorstengrafdonk. De zone Eendenkooi levert geen enkele bijdrage aan de stedelijke structuur, omdat een stedelijke functie wordt toegevoegd aan het open, landelijke gebied. Een ontwikkeling binnen deze zone doet afbreuk aan de landschappelijke opbouw binnen de gemeente Oss omdat geen rekening wordt gehouden met het landschapstype en haar kenmerken.

4. Op het gebied van milieu scoren de zones Cereslaan en de zone Eendenkooi voldoende, hoewel vooral in de zone Cereslaan wel rekening moet worden gehouden met het

verkeerslawaaï. De andere locaties vergen een nauwkeuriger inpassing in verband met afstand tot bebouwing. Voor zowel Mugheuvelstraat als Julianasingel is nader onderzoek uitgevoerd. Binnen beide zones is een crematorium milieuhygiënisch inpasbaar. Vestiging van een crematorium op het bedrijventerrein Vorstengrafdonk is in strijd met het beleid en leidt tot een beperking voor zowel gevestigde als nieuw te vestigen bedrijven. Daarnaast is een vestiging van een crematorium niet mogelijk door de hoofdtransportgasleidingen die onder dit bedrijventerrein liggen.

- Op het gebied van synergie scoort de zone Julianasingel goed door de ligging nabij het stadsmortuarium en de begraafplaats Hoogen Heuvel. Binnen de andere zones zal er nauwelijks sprake zijn van synergie.

In onderstaande tabel wordt een en ander schematisch samengevat.

Locatie	1	2	3	4	5
	Terreinomvang en beschikbaarheid	Bereikbaarheid en ontsluiting	Landschappelijk en stedenbouwkundig	Milieu	Synergie
a. Vorstengrafdonk	+	+	-	-	-
b. Eendenkooi	+	0	-	+	-
c. Mugheuvelstraat	-	+	+	0	-
d. Julianasingel	0	+	+	0	+
e. Cereslaan	0	+	0	0	-

SSO/N. van Zijlen en P. van der Zwet, augustus 2013